

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протоколом засідання Вченої ради
економіко-правового факультету
від 23.01.2024 №5

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 292 «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
ОС «БАКАЛАВР»
денної та заочної форм навчання

Методичні рекомендації до підготовки кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» Маріупольського державного університету / Булатова О.В., Беззубченко О.А. – Маріуполь: МДУ, 2024. – 33 с.

Методичні рекомендації до підготовки кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» Маріупольського державного університету складено на підставі державного стандарту України № 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»; Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів МОН України, «Положення про організацію освітнього процесу в Маріупольському державному університеті» (наказ МДУ 28.12.2020 №326), «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Маріупольському державному університеті» (у редакції, затвердженій протоколом Вченої ради МДУ від 23.06.2021 №12, введено в дію наказом МДУ 24.06.2021 № 211)

«Положення про кваліфікаційні роботи в Маріупольському державному університеті» (наказ МДУ від 25.02.2021 № 60), «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету» (у редакції, затвердженій протоколом засідання Вченої ради МДУ від 25.11.2020 № 6, введено в дію наказом МДУ від 30.11.2020 №302), освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти.

Приведено рекомендації до вибору теми кваліфікаційної роботи, її підготовки, оформленню і процедурі захисту в Екзаменаційній комісії.

Методичні рекомендації затверджені на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Протокол від «21» листопада 2024 року, № 5

ЗМІСТ

ВСТУП	4
КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
1.1 Мета та зміст процесу підготовки кваліфікаційної роботи	6
1.2 Основні етапи підготовки кваліфікаційної роботи	6
РОЗДІЛ 2 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	9
2.1 Титульний лист	9
2.2 Зміст	9
2.3 Вступ	9
2.4 Основна частина	11
2.5 Висновок	12
2.6 Список використаних джерел	13
2.7 Додатки	13
РОЗДІЛ 3 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	14
3.1 Загальні вимоги	14
3.2 Нумерація	14
3.3 Ілюстрації	15
3.4 Таблиці	16
3.5 Формули	17
3.6 Загальні правила посилання	17
3.7. Список використаних джерел	17
3.8 Додатки	18
РОЗДІЛ 4 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ПЛАГІАТ	19
РОЗДІЛ 5 ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	20
ДОДАТКИ	22

ВСТУП

Кваліфікаційна робота є науковою працею, що завершує підготовку фахівців за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» у Маріупольському державному університеті. Наукова праця підтверджує придбанні здобувачами вищої освіти теоретичні знання, практичні навички та вміння у відповідності з профілем підготовки. Наукова праця виступає як кінцевий результат навчання і підтверджує вміння застосовувати здобувачами вищої освіти теоретичні знання з фундаментальних і прикладних дисциплін, узагальнювати результати проходження науково-дослідної практики. Кваліфікаційна робота охоплює проведення досліджень, інтерпретацію та виклад їх результатів.

Кваліфікаційна робота повинна являти собою самостійно виконане і завершене наукове дослідження з елементами новизни і практичного впровадження розроблених пропозицій. Предметом захисту кваліфікаційної роботи зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» є вирішення актуальної науково-практичної задачі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

<i>Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»</i>	
<i>Інтегральна компетентність</i>	<i>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних відносин, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</i>
<i>Загальні компетентності</i>	ЗК-4. Здатність планувати та управляти часом; ЗК-7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК-8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК-12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>	СК-1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/ дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції; СК-3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку; СК-5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них; СК-8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними; СК-9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками; СК-11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків; СК-21. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.
<i>Результати навчання</i>	РН-4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища; РН-7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; РН-17. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками; РН-19. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків; РН-31. Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета та зміст процесу підготовки кваліфікаційної роботи

Метою наукової праці зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» є професійно зріла розробка актуальних питань теорії та практики.

Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити наступні **задачі**:

- *довести* конкретні напрями, методи, засоби організації, регулювання та управління визначеного об'єкта дослідження на основі його поглибленого вивчення;
- *визначити* напрями розвитку предмета, що обрано для дослідження;
- *розробити* комплекс дій щодо підвищення ефективності функціонування предмета, що обрано для дослідження.

У процесі виконання наукової роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний проявити вміння та навички застосування теоретичних положень навчальних дисциплін; вміння застосовувати сучасні методи аналізу та оцінки. Наукова спрямованість полягає у використанні загальнонаукових методів і підходів, математичної аргументації, а також накопиченого досвіду попередніх наукових досліджень при аналізі, практичному вирішенні проблемної ситуації, що виникає в діяльності реального суб'єкта.

Наукова складова кваліфікаційної роботи привносить в неї аспект наукової обґрунтованості.

Практична спрямованість кваліфікаційної роботи орієнтує здобувача вищої освіти на виділення практичної проблеми, у вирішенні якої виявляє зацікавленість конкретний реальний господарський суб'єкт. Практична складова робить проведення дослідження необхідним і дозволяє оцінити ефективність його результатів.

Вимоги до кваліфікаційної роботи:

- Актуальність, новизна тематики, відповідність сучасному стану і перспективам розвитку науки, практичним завданням і загальним цілям наукової роботи.
- Вивчення й критичний аналіз монографічної та періодичної літератури згідно з темою роботи.
- Вивчення та характеристика історії та сучасного стану проблематики дослідження.
- Характеристика предмета, цілей і методів дослідження.
- Узагальнення результатів, обґрунтованість висновків і практичних рекомендацій..

Таким чином, наукова праця повинна бути:

- реальною – відображати рішення сучасних проблем, пов'язаних з функціонуванням системи дослідження та її підсистем, мати науково-теоретичне і практичне значення;
- актуальною – повинна бути присвячена дослідженням і розробкам, що відносяться до сучасних проблем розвитку відповідної галузі, що мають особливу важливість на сучасному етапі;
- інформативною – повною мірою відображати дослідження, проведені на високому теоретичному і практичному рівні на основі фундаментальної загальнонаукової та конкретно-наукової методології.

Кваліфікаційна робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого Екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом, приймає рішення про присвоєння відповідної кваліфікації.

1.2. Основні етапи підготовки кваліфікаційної роботи

Процес підготовки і захисту наукових праць складається з декількох взаємозалежних етапів.

Вибір теми – важливий момент у написанні наукової роботи. Назва наукової роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності. Вибір теми повинен бути обумовленим з урахуванням індивідуальних здібностей здобувачів вищої освіти,

логічним продовженням попередніх наукових досліджень (рефератів, курсових робіт та ін.). Тему наукової роботи здобувач вищої освіти обирає самостійно з урахуванням індивідуальних схильностей та творчих спроможностей. Темі наукових робіт визначаються вищим навчальним закладом. Здобувач вищої освіти має право запропонувати власну тему дослідження, якої немає у переліку тем, що запропоновані провідною кафедрою.

Тема наукової роботи узгоджується з науковим керівником, розглядається та затверджується на засіданні відповідної кафедри. Самостійна зміна теми наукової роботи не дозволяється. Науковий керівник допомагає зі складанням плану дослідження, дає завдання на наукову роботу, складає графік її виконання. Назва кваліфікаційної роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати спеціальності і по суті вирішеної науково-практичної задачі, вказувати на мету дослідження і його завершеність. Тема наукової роботи закріплюється на підставі особистих заяв (зразок заяви наведено у додатку А).

У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Необхідно уникати назв, що починаються зі слів "Дослідження питання...", "Дослідження деяких шляхів...", "Деякі питання...", "Матеріали до вивчення...", "До питання..." і т.д., у яких не відбита в достатній мірі суть проблеми.

Базовою кафедрою, що забезпечує підготовку фахівців за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр», призначається науковий керівник кожному здобувачу вищої освіти. Обов'язки наукового керівника полягають у наступному:

- допомагати в роз'ясненні практичних аспектів і питань досліджень, проведених у роботі;
- направляти здобувачів вищої освіти, де це можливо, до відповідного джерела інформації;
- рекомендувати методологію, що відповідає дослідженню;
- допомагати в структуруванні й організації роботи;
- читати і рецензувати окремі матеріали роботи;
- допомагати здобувачам вищої освіти у плануванні здійснення проекту.

У задачі наукового керівника не входить організація підготовки роботи, планування часу здобувача вищої освіти або його стимулювання і створення позитивної мотивації. Ці задачі покладаються винятково на здобувача вищої освіти. Крім того, науковий керівник не обов'язково повинний бути експертом по обраній проблемі. Науковий керівник повинен забезпечувати коректне застосування здобувачем вищої освіти наукової методології до рішення проблеми.

По закінченні аналізу літературних джерел, що відносяться до об'єкта дослідження, здобувач вищої освіти надає науковому керівнику попередній звіт про хід дослідження, що включає основні характеристики роботи, календарний план дослідження. Форму проведення наукових консультацій, їх періодичність, механізм звітності здобувачів вищої освіти визначає з науковим керівником безпосередньо.

Попереднє обстеження реального об'єкта й аналіз досвіду вирішення проблемної ситуації, що здійснено на попередньому етапі, дозволяють чітко сформулювати мету дослідження і визначити його завдання. Цей етап є найбільш критичним для вибору методів дослідження. Подальші дослідження надають можливість перейти до розробки теоретичних і прикладних результатів. На цьому етапі продовжується збір і аналіз емпіричних даних про конкретний практичний об'єкт дослідження.

На етапі аналізу результатів дослідження здійснюється впровадження результатів, або оцінка можливості такого впровадження, аналіз ефективності і розробка практичних рекомендацій.

Наступною фазою проекту є підготовка письмового звіту дослідження, тобто власне наукової роботи.

Структура роботи визначається здобувачем вищої освіти разом із науковим керівником і, як правило, повинна містити наступне:

- титульний аркуш;

- відгук наукового керівника;
- план підготовки кваліфікаційної роботи (Додаток Б);
- перелік умовних позначок;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки до кожного розділу основної частини;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

До кваліфікаційної роботи додаються: відзив наукового керівника; відзив зовнішнього рецензента.

Основна частина дослідження включає, як правило, три розділи: перший розділ – теоретичний (методологічний, концептуальний); другий – прикладний (інструментальний, модельний, аналітико-прикладний); третій – практичний (реалізаційний). Приведена структура не є типовою, але відбиває напрямки логічної взаємозалежності результатів дослідження.

По закінченні цього організаційного етапу виконання наукової роботи здобувач вищої освіти повинен узгодити з науковим керівником уточнені основні характеристики роботи (мету, завдання, об'єкт, предмет), формулювання результатів, що мають принципову новизну, й анотовану структуру роботи, з вказівкою того, які задачі дослідження розкриваються в даній частині наукової роботи.

Наступним етапом виконання наукової роботи є попереднє обговорення – публічне представлення результатів дослідження. Мета попереднього захисту – виявити проблемних здобувачів вищої освіти і уточнити структуру і характеристики роботи в остаточній редакції.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні базової кафедри, що забезпечує навчальний процес на спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр».

Наступний етап – перевірка роботи на плагіат.

Наступна фаза – захист наукової роботи, що складається з підготовки чистового варіанту, рецензування у наукового керівника, одержання допуску до захисту у завідувача кафедри, проходження зовнішнього рецензування і безпосередньо захисту наукової роботи.

Відкритий захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні Екзаменаційної комісії і має характер наукової дискусії.

Підсумки захисту обговорюється на закритому засіданні членів екзаменаційної комісії, де й приймається рішення про оцінку наукової роботи.

РОЗДІЛ 2 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

У роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано представляти зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Вимоги до змісту кваліфікаційної роботи

2.1 Титульний лист

Титульний лист кваліфікаційної роботи (додаток В) містить:

- найменування вищого навчального закладу і факультету, де виконана робота;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- назва наукової роботи;
- шифр і найменування спеціальності;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника і (чи) консультанта;
- місто і рік.

2.2 Зміст

Зміст подають на початку наукової роботи. Він містить найменування і номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, висновку, додатків, списку використаної літератури й ін. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Приклад змісту наведено у додатку Г.

Перелік умовних позначок, символів, скорочень і термінів

Якщо в науковій роботі вжита специфічна термінологія, а також використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т.п., то їхній перелік може бути представлений у роботі у вигляді окремого списку, що розміщують перед вступом.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, у яких ліворуч приводять, наприклад, скорочення, праворуч - їхню детальну розшифровку.

Якщо в науковій роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і т.п. повторюються менш трьох разів, перелік не складають, а їхню розшифровку приводять у тексті при першому згадуванні.

2.3 Вступ

Вступ наукової роботи повинен розкривати сутність і стан науково-практичної задачі, її актуальність, науково-практична цінність, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. У вступі повинні бути сформульовані мета роботи та її задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети, об'єкт і предмет дослідження, його методологічну основу, використані методи.

Вступ роботи розкриває сутність і її значимість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі подають загальну характеристику наукової роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу і порівняння з відомими рішеннями науково-практичної задачі визначаються актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної області економічної науки чи виробництва, що особливо мають значення для економіки України. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить декількома пропозиціями висловити головне - сутність науково-практичної задачі. При аргументації актуальності доцільно використовувати цифровий матеріал - структурні й об'ємні показники, темпи росту.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження в загальному випадку є розробка

інструментарію вирішення визначеної проблемної ситуації.

Наприклад:

«розробка економіко-математичних моделей оптимізації експортної діяльності підприємства»;

«розробка механізму підвищення рівня економічної безпеки зовнішньоекономічних зв'язків на регіональному рівні».

Не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Мета дослідження розкривається в задачах дослідження, що на теоретичному (методологічному, концептуальному), аналітико-прикладному (модельному, інструментальному) і практичному рівні розкривають її зміст. Задачі дослідження можна підрозділити на:

- аналітичні (проведення аналізу проблеми, відомих шляхів її дозволу, специфіки об'єкта і предмета дослідження і т.д.);
- методологічні (синтез теоретичного, науково-обґрунтованого підходу до дозволу проблемної ситуації, вираженого у виді авторського методу, методики, алгоритму, підходу або концепції, чи обґрунтування вибору запозиченої методології);
- прикладні (розробка моделей і модельних комплексів, методів аналізу і прийняття рішень, інструментів, методичних і практичних підходів до синтезу систем управління й управлінських рішень);
- організаційні (аналіз специфіки реального об'єкта і науково обґрунтованих рекомендацій з його модифікації з метою вирішення проблемної ситуації, наприклад, розробка організаційних схем процесів, організаційних структур керування, блок-схем інформаційного забезпечення і т.п.);
- практичні (проведення аналізу запропонованих прикладних конструкцій і інструментів, здійснення практичних розрахунків і емпіричних досліджень, опис упровадження результатів і т.д.);
- аналіз ефективності впровадження (можливого впровадження) результатів дослідження (аналіз корисності і ступені впровадження результатів магістерської роботи, огляд шляхів і алгоритмів застосування основних положень роботи, розрахунок і оцінка теоретичного і (чи) практичного ефекту від упровадження).

Об'єкт і предмет дослідження.

Обов'язковим елементом вступу кваліфікаційної роботи є визначення об'єкту і предмету дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, яку обрано для вивчення.

Наприклад:

«процеси управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства».

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, тобто представляє його структурну або функціональну складову.

Наприклад: «механізм оптимізації і стратегії підприємства».

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження визначає тему наукової роботи.

Методологія дослідження. У вступі обов'язково визначається методологічна основа дослідження подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Їхнє перерахування необхідно робити без відриву від змісту роботи, коротко і змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, і які з результатів дослідження при цьому отримані. Це дасть можливість переконатися в логічності і прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна отриманих результатів . У вступі приводиться коротка анотація нових наукових положень чи рішень, запропонованих здобувачем вищої освіти особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше розроблений, запропонований, синтезований), удосконалений (модифікований),

одержав подальший розвиток).

Кожне наукове положення чітко формулюють, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинне читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних і деталей, що затемнюють його сутність, і уточнень). Ні в якому разі не можна прибігати до викладу наукового положення у виді анотації, коли констатують, що в роботі зроблено, а сутність і новизну положення виходячи з написаного знайти неможливо. Представлення наукових положень у виді анотацій є найбільше розповсюдженою помилкою при викладі загальних характеристик роботи.

При формулюванні принципової новизни результату рекомендується дотримувати наступного шаблону:

- ступінь новизни результату;
- суть результату (розроблений (запропонований, синтезований і т.д.) метод, методика, алгоритм, підхід, концепція, модель (комплекс моделей) механізм, система, система керування, і т.д.);
- теоретико-методологічна основа отриманого результату (конструктивні особливості, використаний метод, відмінність від аналогів);
- корисність результату (джерело ефективності, нові можливості і властивості).

До цього пункту не слід відносити опис нових практичних результатів отриманих у виді способів, висновків, рекомендацій і т.п. Варто завжди розмежовувати отримані наукові положення і нові практичні результати, що впливають з теоретичного внеску здобувача вищої освіти.

Для магістерських робіт наукова новизна є обов'язковою.

Практичне значення отриманих результатів міститься у кваліфікаційній роботі.

У кваліфікаційній роботі, що має теоретичне значення, необхідно представити зведення про наукове використання результатів досліджень чи рекомендації щодо їхнього використання, а в роботі, що має прикладне значення, зведення про практичне застосування отриманих результатів чи рекомендації щодо їхнього використання. Відзначаючи практичну цінність отриманих результатів, необхідно надавати інформацію щодо ступеня готовності до впровадження чи масштабам використання.

Особистий внесок автора. У випадку використання в кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач вищої освіти повинний відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску.

Апробація результатів роботи (у випадку наявності). Указується, на яких наукових з'їздах, конференціях, нарадах доповідалися результати дослідження.

Публікації. Наявність публікацій, що є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження у відкритому друці – є обов'язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи. Указується, у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати кваліфікаційної роботи.

2.4 Основна частина

Основна частина наукової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом обраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки з коротким викладом приведених у розділі наукових і практичних результатів.

У розділах основної частини приводяться:

- огляд літератури з теми роботи і вибір напрямків досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- розробка прикладних результатів роботи;
- проведені теоретичні і (чи) емпіричні дослідження;

- аналіз і узагальнення результатів досліджень, включаючи аналіз ефективності впровадження (можливого впровадження).

В огляді літератури здобувач вищої освіти окреслює основні етапи розвитку наукової думки по обраній проблематиці. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач вищої освіти повинен назвати ті питання, що залишилися невирішеними і, таким чином, визначити місце свого дослідження в рішенні проблеми. Бажано завершити цей розділ коротким резюме щодо необхідності проведення досліджень у даній області. Загальний обсяг огляду літератури не повинний перевищувати 20% обсягу основної частини роботи. При викладі загальної методики й основних методів досліджень здобувач вищої освіти повинний аргументовано представити методологію дослідження і теоретично обґрунтувати напрямок вирішення визначеної проблемної ситуації. Основним теоретичним результатом даної частини дослідження повинні стати метод, методика, чи алгоритм, концепція, які б сприяли досягненню мети дослідження за умови застосування механізмів їхньої реалізації, що описано у прикладній частині.

В *другому розділі*, обґрунтовується вибір напрямку дослідження, наводяться методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляється загальна методика проведення дослідження. Як правило, здобувач вищої освіти дає загальну характеристику діяльності підприємства, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Аналізує тенденції розвитку окремих галузей народного господарства, світових ринків в контексті розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. Для цього здобувач вищої освіти повинен показати вміння застосовувати математичні методи дослідження, складати динамічні таблиці, графіки та ін. Дослідження повинне проводитись, ґрунтуючись на діюче законодавство, глибокий аналіз статистичних, фактичних матеріалів, зібраних під час переддипломної практики. В цьому розділі визначаються позитивні та негативні сторони процесу, що досліджується, з метою подальшої розробки конкретних пропозицій щодо підвищення ефективності його функціонування.

У *третьому розділі*, на підставі отриманих у попередньому розділі результатів, обґрунтовуються пропозиції, щодо подальшого удосконалення механізму зовнішньоекономічної діяльності, аргументовано доводиться використання позитивного світового досвіду для вирішення поставлених у кваліфікаційній роботі задач. Здобувач вищої освіти з вичерпною повнотою повинен викласти результати власних досліджень з висвітленням того нового, що він вносить у розробки визначених завдань. Здобувачу вищої освіти варто давати оцінку повноти рішення поставлених задач, оцінку вірогідності отриманих результатів, їхнього порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і закордонних робіт, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, що обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень. Виклад матеріалу повинен бути підпорядкований одній провідній ідеї, чітко визначеній здобувачем вищої освіти.

2.5 Висновки

У висновках до кваліфікаційної роботи приводяться найбільш важливі наукові й практичні результати, отримані в роботі, що повинні містити формулювання дозволеної науково-практичної задачі, указують її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки і рекомендації щодо наукового і практичного використання отриманих результатів.

На початку висновків доцільно коротко оцінити стан питання. Далі розкриваються методи рішення поставленої в науковій роботі науково-практичної задачі, їхній практичний аналіз, порівняння з відомими рішеннями. У висновках необхідно підкреслити одержання якісних і кількісних показників, отриманих результатів, обґрунтувати їхню вірогідність, викласти рекомендації щодо їхнього використання. Саме висновок наукової роботи, як синтез отриманих в процесі дослідження результатів, вноситься на обговорення в процесі публічного захисту.

2.6 Список використаних джерел

Після висновку необхідно надати список літературних джерел, які використано під час проведення дослідження.

Список використаних джерел можна розміщати одним з наступних способів:

- у порядку згадування посилань у тексті (найбільш зручне для користування і рекомендоване при написанні робіт),

- за абеткою прізвищ перших авторів чи заголовків у хронологічному порядку

Бібліографічний опис джерел складають у відповідності діючим стандартам з бібліотечної і видавничої справи. Зокрема, необхідну інформацію можна одержати з наступних стандартів:

- ДСТ 7.1-84 «Бібліографічний опис документа. Загальні вимоги і правила складання»;
- ДСТУ 3582-97 «Інформація і документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила»;

- ДСТ 7.12-93 «Бібліографічний запис. Скорочення слів російською мовою. Загальні вимоги і правила»;

- ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Список використаних джерел - елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Приклад оформлення літературних джерел наведено у додатку К.

2.7 Додатки

У додатки доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- проміжні доведення (можливо математичні формули і розрахунки);
- таблиці, блок-схеми допоміжних даних, що займають більш однієї сторінки;

- акти впровадження;

- ілюстрації допоміжного характеру.

РОЗДІЛ 3 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Кваліфікаційну роботу друкують машинописним способом або за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали. Рекомендується використовувати шрифт Times New Roman, що є стандартним шрифтом MS Office, розміром 14 пт. Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи повинен становити 40-60 сторінок друкарського тексту.

Текст кваліфікаційної роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий - не менш 30 мм, правий - не менш 15 мм, верхній - не менш 20 мм, нижній - не менш 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Ілюстрації мають бути чорно-білого зображення.

Титульний лист кваліфікаційної роботи (див. додаток В) підписується здобувачем вищої освіти з указівкою дати.

Текст основної частини роботи розділяють на розділи, підрозділи, і пункти.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ" та назва, "ВИСНОВКИ", "ВИСНОВОК", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацним відступом («новий рядок»). Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох чи більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацним відступом, в розрядці в підбір до тексту. Наприкінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам (24 пт).

Кожен розділ кваліфікаційної роботи необхідно починати з нової сторінки.

У загальний обсяг роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці й рисунки, що цілком займають площу сторінки. Однак, усі сторінки зазначених елементів роботи підлягають нумерації на загальних підставах.

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний лист, який включають у загальну нумерацію сторінок роботи. На титульному листі номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

Всі аркуші, на яких розміщені структурні частини роботи, нумерують звичайному порядку. Не нумерують лише їхні заголовки, тобто не можна друкувати:

"1. ВСТУП" чи "РОЗДІЛ 6". Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, далі з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у рамках кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу повинна стояти крапка.

Наприклад: «2.3.»(третій підрозділ другого розділу).

Далі в тому же рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у рамках кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу між якими ставлять крапку. Наприкінці номера повинна стояти крапка.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно представляти в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, чи на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці,

що розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в рамках розділу, за винятком ілюстрацій, представлених у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі представлена одна ілюстрація, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, представлених у додатках) у рамках розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із вказівкою її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Наприклад: «Таблиця 1.2.» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці.

Наприклад: «Продовження табл. 1.2.» .

Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у рамках розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого краю листа на рівні відповідної формули в круглих дужках.

Наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, у яких указують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

3.3. Ілюстрації

Кожна ілюстрація повинна відповідати тексту, а текст - ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними.

Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом "Рис.";
- порядковий номер ілюстрації, що вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст і по можливості коротку характеристику зображеного;

Основними видами ілюстративного матеріалу в кваліфікаційних роботах зі спеціальності 051 «Економіка» є: схема, діаграма і графік.

Не слід оформляти посилання на ілюстрації як самостійні фрази, у яких лише повторюється те, що міститься в підписі. У тім місці, де викладається тема, зв'язана з ілюстрацією, і де необхідно вказати на неї, розміщують посилання у виді вираження в круглих дужках: (рис. 3.1) чи оборот типу: «...як це видно з рисунку 3.1» чи «...як це показано на рисунку 3.1».

Наприклад: На рисунку 3.2 наведено класифікацію суб'єктів, які формують державну політику в сфері залучення іноземних інвестицій в економіку України.

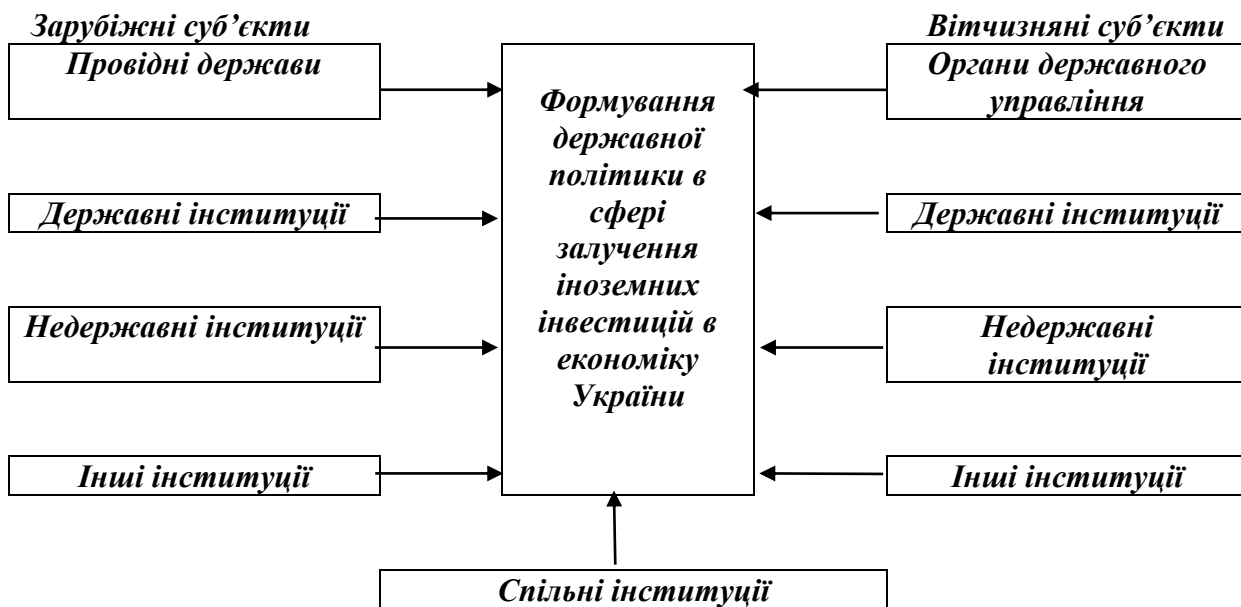

Рис. 3.2 Класифікація суб'єктів, які формують державну політику в сфері залучення іноземних інвестицій в економіку України

У роботі варто застосовувати лише штрихові ілюстрації, виконані чорним кольором із градаціями сірого. Включення кольорових ілюстрацій не допускається.

3.4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинний оформлятися у виді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, що розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово "Таблиця" починають з великої букви. Назву не підкреслюють. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.2» (друга таблиця другого розділу).

Приклад оформлення таблиць:

Таблиця 2.2

Чистий приріст ПІІ в Україні за 2008-2017 рр., млн. дол. США

Показники	Роки									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Чистий приріст ПІІ	219,4	264,1	413,4	541,3	625,4	747,1	471,1	593,2	680,3	783,7
Темп зростання, %	-	120,4	156,5	130,9	115,5	119,5	63,1	125,9	114,7	115,2

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 2.2».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

На всі таблиці кваліфікаційної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 2.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 2.2».

3.5 Формули в кваліфікаційній роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номеру розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Приклад оформлення формул:

$$I + X = S + M + B \quad (3.1)$$

де

I – народногосподарські (внутрішні) інвестиції,

X – експорт товарів і послуг,

S – національні заощадження,

M – імпорт товарів і послуг,

B – іноземні фінансові кошти.

3.6 Загальні правила посилання

З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися правил оформлення кваліфікаційної роботи. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинний обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали чи окремі результати. Використовуючи в кваліфікаційній роботі ідеї і розробки, що належать також і співавтору, разом з яким були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач вищої освіти повинний відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі. У випадку виявлення факту плагіату, тобто використання запозиченого матеріалу як новизни свого дослідження кваліфікаційна робота знімається з розгляду без права її повторного захисту.

Посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Для підтвердження власних аргументів, посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул.

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «...у працях [1-7]...».

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: "... У сучасних умовах стрімкого розвитку нових технологій саме інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці [26, с.99]".

Відповідний опис у переліку посилань:

26. Дергачова В.В. Шляхи підвищення впливу іноземних інвестицій на конкурентоспроможність українських підприємств / Дергачова В.В. // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. - Донецк: «Донеччина», 2001. - С.98 -102.

3.7. Список використаних джерел оформлюється одним із таких способів: 9 - у порядку появи посилань у тексті; - в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; - у хронологічному порядку. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних

стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT)»; ДСТУ 3582–97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»; ДСТУ 6095:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації (ГОСТ 7.88–2003, MOD)»; ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами»; ГОСТ 7.12–93 «СИБИД. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила»; ГОСТ 7.11–78 «СИБИД. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании». Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

3.8. Додатки

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка.

Наприклад: рис. Д.2 – другий рисунок додатка Д.

РОЗДІЛ 4 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ПЛАГІАТ

Відповідно до «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету» (наказ МДУ від 30.11.2020 №302), кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОС «Бакалавр» мають пройти перевірку на плагіат.

Відповідальними за перевірку роботи на плагіат є відповідні наукові керівники, до функцій яких віднесено:

- здійснення комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат за допомогою системи «Unplag»;
- оформлення довідки за результатами перевірки;
- збереження конфіденційності інформації щодо творів відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права».

При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти подає її на кафедру для перевірки на академічний плагіат. Така перевірка поділяється на поточну та остаточну (кінцеву).

Поточна перевірка полягає у поданні здобувачем вищої освіти на кафедру окремих розділів кваліфікаційної роботи для комп'ютерної перевірки системою «Unplag». Розділи твору подаються на кафедру повністю в паперовій та електронній формах з додатками в одному з таких форматів (*.doc, *.docx, *.pdf).

Остаточна перевірка – перевірка тексту кваліфікаційної роботи до допуску його на попередній захист. Разом із кваліфікаційною роботою здобувачі вищої освіти обов'язково повинні надати заяву встановленого зразку, якою підтверджується факт відсутності в роботі ознак академічного плагіату.

Після комп'ютерної перевірки кваліфікаційна робота підлягає обговоренню на засіданні кафедри, рішення якої оформлюється відповідним протоколом. Після засідання науковий керівник складає довідку про результати перевірки, за своїм підписом та візою завідувача кафедри. Довідка враховується завідувачем випускової кафедри та деканом факультету при прийнятті рішення щодо допуску до захисту роботи в Екзаменаційній комісії.

Заява про самоперевірку на плагіат здобувача вищої освіти та довідка наукового керівника про перевірку на плагіат є невід'ємною частиною кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 5 ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали навчальний план, успішно пройшли попередній захист кваліфікаційної роботи.

4.2. Попередній захист проводиться, як правило, за місяць до дати захисту.

4.3. Рішення про допуск до захисту приймається на засіданні кафедри на підставі результатів попереднього захисту. Витяг з протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням цього рішення подається у деканат відповідного факультету.

4.4. З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту кваліфікаційної роботи випускова кафедра організовує попередній захист з обов'язковою презентацією здобувачем вищої освіти основних положень дослідження.

4.5. Процес підготовки кваліфікаційної роботи систематично контролює науковий керівник, виконання завдань кваліфікаційної роботи заслуховуються на засіданнях кафедри (1 раз на семестр).

4.6. Науковий керівник перевіряє на відповідність встановленим вимогам оформлення кваліфікаційної роботи та надає відгук (Додаток Ж), в якому зазначається: - актуальність дослідження; - обґрунтування використаних методів дослідження; - рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань при виконанні дослідження; - вміння самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми; логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; - повнота розкриття теми; - недоліки роботи та зауваження; - рекомендація до захисту.

4.7. Кваліфікаційна робота обов'язково повинна мати зовнішню рецензію. Рецензентами випускових кваліфікаційних робіт призначають науково-педагогічних працівників інших університетів та висококваліфікованих фахівців виробництва.

4.8. Рецензія (Додаток З) повинна бути завірена в установленому порядку. При рецензуванні кваліфікаційної роботи рекомендується визначати: - новизну постановки і розроблення проблеми; - використання наукових методів дослідження; - аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій; - вміння здобувача освітнього ступеня магістра, чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його; - недоліки та зауваження щодо змістовної частини роботи, оформлення; - висновок щодо рекомендації до захисту із зазначенням оцінки за прийнятною шкалою оцінювання знань.

4.9. Негативний письмовий відгук наукового керівника або негативна рецензія щодо змісту кваліфікаційної роботи та отриманих результатів дослідження не є підставою недопущення до захисту.

4.10. Відповідно оформлена кваліфікаційна робота (разом із відгуком та рецензією) реєструється на кафедрі. Здобувач вищої освіти не має права вносити зміни у кваліфікаційну роботу після її реєстрації. Титульна сторінка представленої роботи містить підписи: студента, наукового керівника, наукового консультанта (за потреби).

4.11. Процедура захисту включає: - доповідь здобувача вищої освіти про зміст роботи (10-12 хвилин); - запитання до автора роботи; - виступ рецензента або оголошення рецензії (у разі відсутності рецензента); - відповіді здобувача вищої освіти на зауваження рецензента. Доповідь повинна містити: обґрунтування актуальності теми, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, методи, які були використані у ході дослідження, основні результати дослідження. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється з використанням необхідного ілюстративного матеріалу, презентацій тощо. Кількість примірників ілюстративного матеріалу повинна відповідати кількісному складу ЕК. Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також на запитання представників ЕК, які були поставлені у ході захисту. При оцінюванні захисту кваліфікаційної роботи ЕК бере до уваги такі показники: - якість кваліфікаційної роботи загалом (творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій); - самостійність у розробці проблеми; - якість оформлення кваліфікаційної роботи (науковий стиль викладу, грамотність, бібліографія); - рівень виступу здобувача вищої освіти а

(чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення); - відгук керівника і оцінку роботи рецензентом.

4.12. Здобувачу вищої освіти, який не захищав кваліфікаційну роботу у визначений графіком термін з поважних, підтверджених документально причин, захист роботи може бути перенесений. Після розгляду заяви ректором і прийняття позитивного рішення готується проект наказу про захист кваліфікаційної роботи за індивідуальним графіком.

4.13. Здобувачі вищої освіти, не допущені до захисту кваліфікаційних робіт, як і ті, що отримали незадовільні оцінки, відраховуються з університету з отриманням академічної довідки і правом повторного захисту роботи (з наступного навчального року) протягом трьох років після відрахування з МДУ.

4.14. У випадках, коли захист роботи визнається незадовільним, Екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему.

4.15. Поновлення до складу здобувачів вищої освіти МДУ для повторного захисту кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті, Положення про переведення, поновлення та вступ на паралельне навчання та цього Положення.

Додаток А

Завідувачу кафедри _____
(назва кафедри)

Маріупольського державного
університету

_____ (наук. ступінь, вчене звання, ПІБ зав. кафедри)

студента спеціальності

_____ (шифр, назва спеціальності повністю)

_____ факультету
(назва факультету)

_____ курсу
(курс)

денної/заочної форми навчання

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

заява.

Прошу затвердити мені таку тему кваліфікаційної роботи:

«_____» та призначити науковим керівником д.е.н., професора (к.е.н., доцента) _____

« ____ » _____ 20__ р.

Підпис

Віза наукового керівника

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Рівень вищої освіти _____
 Шифр та назва спеціальності _____
 Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____,
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис) _____ (ПБ завідувача кафедри)
 «__» _____ 20__ р.

ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові)*

1. Тема роботи _____
 керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Маріупольського державного університету від «__» _____ 20__ р. №__

2. Строк подання здобувачем роботи _____

3. Вихідні дані до роботи (мета, об'єкт, предмет) _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Наприклад:

Розділ _____

1.

Розділ 2. _____

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

б. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Здобувач

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри

(підпис) *(ПІБ завідувача кафедри)*
«__» _____ 20__ р.

«ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ»

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми

«_____»
(назва освітньо-професійної програми)

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент:

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи)

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою _____
Секретар ЕК _____
«__» _____ 20__ р.

Київ – 20__

ЗМІСТ

ВСТУП.....
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСО-КРЕДИТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....
1.1. Міжнародні фінансово-кредитні організації в системі міжнародного кредитування.....
1.2. Механізм взаємодії міжнародних фінансово-кредитних установ з країнами світу.....
1.3. Методологічні аспекти оцінки впливу зовнішніх запозичень на економічне зростання країни.....
Висновки до першого розділу.....
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК ЧИННИКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....
2.1. Особливості співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями на окремих етапах розвитку.....
2.2. Оцінка економічних наслідків залучення Україною кредитних ресурсів міжнародних організацій.....
2.3. Моделювання впливу зовнішніх державних запозичень на економічне зростання країни.....
Висновки до другого розділу.....
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....
3.1. Перспективні напрямки співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.....
3.2. Напрями удосконалення механізмів залучення Україною кредитних ресурсів міжнародних інституцій.....
Висновки до третього розділу.....
ВИСНОВКИ.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....
ДОДАТКИ.....

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ВІДГУК
керівника на кваліфікаційну роботу**

здобувача _____

Тема кваліфікаційної роботи _____

Науковий керівник _____

Актуальність теми _____

Об'єкт дослідження _____

Характеристика теоретичного рівня, наявності самостійних розробок та практичної значимості роботи _____

Зауваження та недоліки _____

Загальний висновок керівника _____

Науковий керівник _____ «____» _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота переглянута.

Здобувач _____ допускається до захисту кваліфікаційної роботи в Екзаменаційній комісії

Завідувач кафедри _____

_____ (ПІБ)

_____ (підпис)

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувача ОС «Магістр»

(ПІБ)

На тему _____

Актуальність теми _____

Самостійність розробки і пропозиції автора _____

Практична значимість роботи _____

Зауваження та недоліки _____

Загальний висновок _____

Рецензент _____

(ПІБ науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи,)

Підпис _____

« _____ » _____ 20__ р.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів: Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст.; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К.: Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України, т.59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України; т.1). 4. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. — Львів: Кальварія, 2005. — 196, [1]с. — (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К.: Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника «Україна дипломатична»; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк — К.: Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів: Растр-7, 2007. — 375 с
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущей организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г.Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К.: НДІ «Укragenпромпродуктивність», 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К.: Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х : Гуманитар. центр, 2007.—510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).

Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К: Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К.: Грамота, 2007. — 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX — початку XX століття: [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук. праць / наук. ред. Каліушенко В. та ін.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М Яременко та ін.]. — К.: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007—. — (Джерела з історії науки в Україні). Ч.2: Додатки — 2007. — 573, [1]с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л]. — Львов : НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005 — . — (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 1 — 2005.— 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006—. — (Сочинения в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н П. Кучерявенко. — Х.: Право, 2002. — . — Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006. — . — (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією» : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К.: НТУУ «КПІ», 2006. — 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. ; Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб наук, праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. — 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємстві: зб. Наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К.: КНЕУ: Акад. ДПС України, 2001 — 452 с.

Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х.: ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.]; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002 — 110 с. - Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002 — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт-уклад Ципін В. Л.] — Х : Халімон, 2006. — 175. [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т. 2007 — 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К Карпенко, 2007 — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред. –упоряд. М Марченко] — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. Продукт. сил України НАН України [та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда : [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007 — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01] — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004 — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006 — 181 с. — (Національні стандарти України).

	3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV. 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты: каталог: в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов: НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006— . — (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 5 — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.—упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.
Бібліографічні покажчики	1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с.
Автореферати дисертацій	1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 «Технологія машинобудування» / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 «Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології» / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 СССР, МКН В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, Періодичного продовжуваного видання	1. Козіна Ж.. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С.

	<p>Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61.</p> <p>4. Ма Шуін. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуін // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.</p> <p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зерова. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.</p> <p>8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.–техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра проблеми модернізації міст України (кінець ХІХ—початок ХХ ст.) / Д. М. Чорний — Х , 2007 — Розд. 3. — С. 137— 202.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ—ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студентів-медиків) — 1 електрон. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000 — Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К : CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001) — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник. — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журналу: http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.html.</p>

